

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

תוכן עניינים

- א. מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד.....2
- ב. יחיד שעשה בהוראת בית דין חייב.....2
- ג. אין ב"ד משלים לרוב צבור.....2
- ד. חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אף על פי שאינן רובו של קהל חייבין ... ובהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל.....3
- ה. מרובין ונתמעטו ... מועטין ונתרבו...בתר חטאת פטרי.....4
- ו. איבעיא להו הורו ב"ד חלב מותר ועשו מיעוט הקהל וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר ... מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו ... או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף תיקו.....4
- ז. הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד ועמד ב"ד אחר וחזרו והורו ועשו מיעוט אחר ... תיקו.....6
- ח. מאה שישבו להורות ... עד שישגו כולן [עד שתפשוט הוראה בכל עדת ישראל] ... הא שתיק מישתק חייבין וגמר לה הוראה.....6
- ט. אין גוזרין גזירה על הצבור אלא א"כ רוב הצבור יכולין לעמוד בה.....8
- י. " שיושבין בדין קולר תלוי בצואר כולן ... דאפילו תלמיד בפני ... כי היכא דנימטיין שיבא מכשורא.....8
- יא. הורו ב"ד וידעו שטעו וחזרו בהן בין שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן והלך ועשה על פיהן ... ספק איזהו ספק ישב לו בתוך ביתו חייב הלך לו למדינת הים פטור ... שהוא קרוב לפטור מן החובה ... וזה לא היה לו אפשר שישמע
- 9
- יב. הורו ב"ד לעקור את כל הגוף אמרו אין נדה בתורה אין שבת בתורה אין עבודת כוכבים בתורה הרי אלו פטורין.....10
- יג. הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבין כיצד אמרו יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור ... יש עבודת כוכבי בתור' אבל המשתחוה פטור הרי אלו חייבין.....10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

יד. פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים בתחלה גובין עליהן.....12

טו. לאדם שאכל ספק חלב ספק שומן ונודע לו שמביא אשם.....12

דף ג.

א. מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד

כבר התבאר לעיל דף ב. שכל דבר שהייבין¹ על שגגתו הטאת קבועה אם שגגו בית דין הגדול בהוראה והורו להתירו ושגגו העם בהוראתן ועשו העם והם סומכין על הוראתן ואחר כך נודע לבית דין שטעו, הרי בית דין הייבין להביא פר העלם דבר של ציבור ואף על פי שלא עשו הן בעצמן מעשה שאין משגיחין על עשיית בית דין כלל בין עשו בין לא עשו אלא על הוראתן בלבד, ושאר העם פטורין מן הקרבן ואף על פי שהם העושים, מפני שתלו בבית דין.

ב. יחיד שעשה בהוראת בית דין חייב

כבר התבאר לעיל דף ב: שכשאין ראויין להוראה, או שלא עשה מפני הוראתם, או שלא עשו רבים כפי הוראתם רק מיעוט בזה הייבין כל יחיד קרבן בפני עצמו.

ג. אין בב"ד משלים לרוב צבור

כבר התבאר לעיל דף ב: שאין בית דין² חייבים בפר העלם דבר של צבור אלא אם יורו ויעשו כל הקהל או רובו על פיהם, אך אם עשו רק מיעוט הקהל והשבטים³ אין חייבים. והסנהדרין⁴ עצמן שעשו בהוראתן אינן מצטרפין לרוב הקהל, עד שיהיו הרוב שעשו חוץ מן הסנהדרין.

¹ רמב"ם הלכות שגגות פרק יב הלכה א

² רמב"ם שם פרק יב הלכה ב

³ יבואר להלן דף ה שרוב בשבטים אפילו שהוא מיעוט קהל או רוב קהל אפילו שבט אחד נמי חייב

⁴ רמב"ם שם פרק יג הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

ד. חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אף על פי שאינן רובו של קהל חייבין ... ובהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל

פר העלם⁵ דבר ושעירי ע"ז מביאין, בין שעשו⁶ כל ישראל שבארץ ישראל על פי בית דין שהורו בין שעשו רוב ישראל אף על פי שהן מיעוט מניין השבטים, בין שעשו רוב השבטים אף על פי שהן מיעוט כל ישראל⁷, בית דין חייבים והעושיין פטורין ומביאין כמנין כל השבטים פר לכל שבט ושבט ובע"ז פר ושעיר לכל שבט ושבט שאף אלו שלא חטאו מביאין על ידי החוטאים, אפילו עשה שבט אחד בלבד והוא רוב הקהל⁸ הרי כל הצבור מביאין שנים עשר פרים ובע"ז שנים עשר פרים ושנים עשר שעירים.

כיצד היו יושבי ארץ ישראל שש מאות אלף ואחד, והיו העושיין בהוראת בית דין שלש מאות אלף ואחד והרי כולן בני יהודה בלבד, או שהיו העושים

⁵ רמב"ם שם פרק יב הלכה א ופרק יג הלכה ב

⁶ יבואר להלן דף ה פלוגתא דתנאי בברייתא ופסק כר"ש בן אלעזר דמסתבר טעמיה. ומה שכתב מביאין כמניין כל השבטים וכו' שאף אלו שלא חטאו מביאים על ידי החוטאים. שם במשנה פלוגתא דתנאי ופסק כר"י. ומ"ש אפי' עשה שבט אחד והוא רוב הקהל הרי כל הקהל מביאים י"ב פרים וי"ב שעירים. שם בדף הנזכר בברייתא לר' יהודה שבט שעשה בהוראת ב"ד הגדול אפי' שבטים חייבים ובעינין דלהוי רוב הקהל כר"ש בן אלעזר. כס"מ. ויבואר עוד להלם בעזה"ת

⁷ יש להסתפק בבית שני שהיו השבטים מעורבין זה בזה וכן בבית ראשון לאחר גלות עשרת השבטים אם נוהג דין הוראת ב"ד הגדול, מי אמרינן כיון דלא משכחת לה רוב שבטים אינו נוהג או דילמא כיון דאיכא רוב ישראל נוהג וכן נראה עיקר, שהרי גם סנהדרין מצוה מכל שבט ושבט כדאיתא בפ"ק דסנהדרין (טז, ב), ומקרא מלא הוא: שפטים ושטרות וגו' לשבטיך, וכי בבית שני לא היו סנהדרין. ועמ"ש בח"מ סי' א סעי' מז וה"נ לענין הוראת ב"ד הגדול ופשוט הוא. ערוך השולחן העתיד הלכות שגגות סימן רכו סעיף ב

⁸ מבואר מדברי הש"ס שם ומפירש"י דר"י דמחייב אפילו בשבט אחד זהו אפילו שהם מיעוט לגבי כלל ישראל, דהנה הש"ס פריך שם לר"ש לענין שבט אחד, מאן חכמים אילימא ר"מ רובא בעי ע"ש. אלמא דשבט אחד ליכא רובה. ולפ"י תמוהים דברי הרמב"ם בפ"י המשנה שפירש דזה שמחייב ר"י בשבט אחד זהו כשהיו רוב ישראל ע"ש. וכן פסק בהבורו פי"ב סוף דין א, ומנ"ל לומר כן, וגם במה שכתב ברוב השבטים אף על פי שהן מיעוט כל ישראל, מפירש"י במשנה לא משמע כן שכתב על שבעה שבטים והוא שיהא רובן של ישראל, אך י"ל דזהו רק לר"מ דאלו לר"י הא אף בשבט אחד ומיעוט מביאין כמו"ש וק"ו לז' שבטים. ויראה לי דלהרמב"ם הוה קשה ליה מה שהקשינו, דאם ר"י מחייב אפילו בשבט אחד כמו שאומר בברייתא למה אמר במשנה ז' שבטים. ולא נראה ליה כמו שתרצנו אידי דר"מ, ואדרבא לפלוג עליה ולומר דאפילו באחד, ולזה מפרש דשני עניינים הם דהמשנה דז' שבטים מיירי במיעוט ישראל והברייתא בשבט אחד מיירי ברוב ישראל ושני דינים הם, והש"ס שאומר דאינו רוב זהו בדר"ש ולא בדר"י ע"ש. ערוך השולחן העתיד הלכות שגגות סימן רכו סעיף

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

בני שבעה שבטים כולן אף על פי שיש בהן מאה אלף, הרי בית דין חייבין וכל העושים על פיהם פטורין.

ואין משגיחין על יושבי חוצה לארץ שאין קרוי קהל אלא בני ארץ ישראל.

ה. מרובין ונתמעטו ... מועטין ונתרבו ... בתר חטאת פטרי

היו העושים⁹ מרובין בשעת החטא ומועטין בשעת ידיעה, או מועטין בשעת החטא ומרובין בשעת ידיעה, הכל הולך אחר שעת המעשה.

ו. איבעיא להו הורו ב"ד חלב מותר ועשו מיעוט הקהל וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר ... מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו ... או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף תיקו

י"א¹⁰ שאם הורו בית דין בחלב מן החלבים שהוא מותר, ואכל מיעוט הקהל על פיהם ונודע להם שחטאו וחזרו בהן, ואחר כך הורו שע"ז פלונית מותרת ועבד אותה ע"ז מיעוט אחר על פיהם, וכשיצטרפו האוכלים לעובדים יהיו

⁹ רמב"ם שם פרק יג הלכה ג
¹⁰ רמב"ם שם הלכה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת הוריות

רוב, הרי אלו מצטרפין אף על פי שהיתה להן ידיעה בינתיים¹¹. וי"א¹² שהיא בעיא ולא איפשיטא היא בגמרא ולא ב"ד מביאים ולא עבור מביאים¹³. וי"א¹⁴ שאינם מצטרפין להביא פר שהרי הוא קרבן עבור, ואין כל יחד מביא מכיון שספק שמה מצטרפים להחשב כעבור שחטאו הפוטר את היחידים מקרבן יחיד.

ואם הורו בית דין בחלב מן החלבים שהוא מותר, ואכל מיעוט הקהל על פיהם ונודע להם שחטאו וחזרו בהן, ואחר כך הורו בדם שמותר ואכל ואכל

¹¹ ועיין בכס"מ שכיון דספיקא הוא ה"ל לפסוק דבין ב"ד בין הם פטורים מן הקרבן. וע"כ לומר שנוסחא אחרת היתה לרבינו או שנדחוק לומר שיתנו ויאמרו אם אנו פטורים הרי זה נדבה וצ"ע. ועיין לח"מ שהקשה ואני תמיה עליו דכיון דהפר הוא הטאת אין כאן תנאי דכשהיא עולה איכא למימר דמתנה יהא לחובתי או לנדבתי דלהוי עולת נדבה אבל בחטאת אין שייך זה ומתבאר זה בפ"י מהל' נזירות שלא כתב שם רבינו ז"ל התנאי אלא גבי עולות אבל בחטאת כתב שיביא הטאת העוף על הספק ואם כדבריו היה לו להביא בהמה לחטאת ולהתנות אלא פשיטא דאין תנאי בחטאת לומר דתהא נדבה, ועוד אם כדבריו למה הצריך רבינו ז"ל כאן מספק לב"ד שיביאו ויתנו ולא הצריך כן לכל אחד מן הציבור שיביא ויתנה דדילמא אין מצטרפין וחייב כל אחד ואחד חטאת לעצמו ואם כן היה לו לכל אחד ואחד להביא הטאת ולהתנות ועוד לדבריו דבהך חלוקה דמיעוט בחלב ומיעוט בע"א מביאין ע"י תנאי משום דהוי ספיקא ובחלוקה דמיעוט בחלב ומיעוט בדם ודאי דמביא בלא שום תנאי דהא אמרינן ואת"ל כיון דאיסורן שוה וקרבנן שוה מצטרף וכבר ידוע שיטת רבינו ז"ל דכל אם תמצא לומר פשיטתא הוא וכיון דיש הפרש בין שני החלוקות דבחדא מביא ע"י תנאי ובחד בלא תנאי היה לו לרבינו ז"ל לבאר זה ועל כרחין לומר שנוסחא אחרת היתה לו לרבינו ז"ל ולא מצאתי מקום לרבינו ז"ל אם לא היה לו גירסא זאת בגמרא. וכ"כ בהר המוריה שם בד"א כשהיה המורה ב"ד אחד וכו'. שם בעיא דלא איפשיטא:

¹² השנות הראב"ד שם

¹³ דכיון דלא איפשיטא, מספק דאין מצטרפין לא מייתי ב"ד, ומספק דלמא מצטרפי לא מייתי עבור

¹⁴ באו"ש שם בדעת הרמב"ם שאין המובן מדברי רבינו דמצטרפין להביא קרבן עבור, דא"כ היה לו לבאר איזה קרבנות יביאו, אם פר חטאת או שעיר חטאת ופר לעולה, דעו"ג חלוקה בקרבנותיה כו', ובאמת היכי דחלוקין בקרבנותיהן אינן מצטרפין להתחייב בפר, דאיזה קרבן יביאו, רק הבעיא הוא לחכמים דסברי יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב אף על גב דהוא תולה בב"ד, כיון שלא עשו רוב הקהל הוא חייב כשבה או שעירה כדין יחיד, אך דא חזינן דאם ידעו ב"ד שטעו והביאו עבור כפרתן, ועשה יחיד, שהלך בדרך כפי מה שהורו ב"ד פטור מקרבן, דסלקא כפרתו עם הצבור כאחד, אף שהביאו קודם שחטא, דכיון דרוב קהל עשו כהב"ד הוי עושה ברשות, רק היכי דאין ראויין להוראה, או שלא עשה מפני הוראתם, או שלא עשו רבים כפי הוראתם רק מיעוט בזה חייבין כל יחיד קרבן בפני עצמו. ולכן בעי הגמרא (הוריות ג' ע"א) כיון דמיעוט עשו בהוראת חלב ומיעוט עשו בהוראת עו"ג מי מחשבא כעשו רבים יחד, רק דאינן מביאין קרבן עבור, מפני דלא ידעינן איזו קרבן מביא, וכמו דאמר בירושלמי בהורו בחלב ונתוודע להם שטעו, אבל לא ידעו במה, אם בחלב או בעו"ג, דכיון דלא ידעי איזו קרבן מביא פטורים לגמרי, אבל מכל מקום מיקרו עשו רוב קהל ע"י ב"ד ראויין להוראה שטעו ועשה כל יחיד ברשות, ופטור מקרבנות יחידים, ומה שצבור אינן מביאין קרבן עבור משום דא"א הוי כמקרה שנתהווה אחר זה] או דילמא לא מצטרפין, והוי הוראות חלוקים, ומיקרי מיעוט קהל שעשו בהוראת ב"ד, וחייבין כל אחד ואחד כשבה או שעירה. כן פירש רבינו הגמרא, ולכן נקיש דמצטרפין, וכל יחיד פטור, אבל הציבור גם כן לא מביאין, וברור. וכעין זה בגר"ח הלוי שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

מיעוט הקהל על פיהם ונודע להם שחטאו וחזרו בהן, וכשיצטרפו האוכלים לאוכלים יהיו רוב, הרי אלו מצטרפין להביא פר¹⁵. וי"א¹⁶ שגם בזה אין מצטרפין ואפילו בהוראת חלב וחלב אין מצטרפין.

ז. הורו ב"ד שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל ומת אותו ב"ד ועמד ב"ד אחר וחזרו והורו ועשו מיעוט אחר ... תיקו

בית דין¹⁷ שהורה ואכל מיעוט הקהל על פיהם ונודע להם שחטאו וחזרו בהן, ומת בית דין שהורה תחילה ועמד אחר והורו אין אלו מצטרפין לאלו¹⁸. וי"א¹⁹ שמביא כל יחיד.

דף ג:

ח. מאה שישבו להורות ... עד שישגו כולן [עד שתפשוט הוראה בכל עדת ישראל] ... הא שתיק מישתק חייבין וגמר לה הוראה

¹⁵ הר המוריה שם וכ"כ בלקומי הלכות ב. שהרי נאמרו באת"ל וכל את"ל פשיטותא הוא
¹⁶ האיך אפשר שיביאו בי"ד קרבן אחד על עכו"ם ושאר כל המצוות. ותו דודאי אף בחלב ודם אינם מצטרפין שיביאו ציבור קרבן אחד על שני חטאים לפי מה דקוי"ל פט"ו מהל' פסולי המוקדשין ה"ו דחטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם פסולה ושם ה"א דאף קרבנות ציבור פסולים שלא לשמן וחטאת חלב לשם חטאת דם השיב שלא לשמו. ותו דודאי אפי' בחלב וחלב ונודע בינתיים אינן מצטרפין לקרבן אחד ודומה לשני חטאי שיעור ובודאי לא עלה על דעת רבנו מעולם דבעיית הגמרא אם יצטרפו לענין שיביאו הבי"ד קרבן. מרכה"מ שם
¹⁷ רמב"ם שם

¹⁸ כיון דבעיא דלא איפשיטא א"כ גם כל יחיד בפ"ע פטור. הר המוריה שם.
¹⁹ הטעם דסובר רבנו דהך בעיא נפשטה למ"ד בי"ד מייתו וכבר בארנו פי"ב ה"א דרבנו פסק כר' יהודה דהציבור מביאין על הבי"ד אלא הא דקאמר בגמ' אלא כי תבעי לך אליבא דמ"ד ציבור מייתו היינו אליבא דר' שמעון דלית ליה זה חוטא וזה מתכפר ופשיטא דהך פר של בי"ד לא מייתו אלא מספקא ליה בפרים של שבעה שבטים אי השבטים מייתו אבל לפי מה דקוי"ל כר"י שכל הפרים מכפרין על הבי"ד נפשטה הבעיא דאין מצטרפין. מרכה"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת הוריות

נחשב הוראה²⁰ לחיוב כשיטעו כולן או רובן בדבר זה שהורו בו. לפיכך²¹ סנהדרין שישבו ויצא היתר איסור כרת על ידי רובן, רובו ככולו וחייבין ב"ד בפר העלם דבר של ציבור.

ואפילו היו²² מחצה בהוראה זו ועוד אחד הרכין ראשו ונראה כמודה לדבריהם נקרא שנגמרה הוראה על ידי רובן.

במה דברים אמורים²³ כשידע אחד מן הסנהדרין או מיעוטן שטעו המתירין ושתקו²⁴, הואיל והורו ולא היה שם חולק²⁵, ופשטה ההוראה ברוב הקהל הרי בית דין חייבין בקרבן וכל שעשה על פיהם פטור, ואלו ששתקו אם עשו על פי אלו שהורו הרי אלו חייבין מפני שלא תלו בבית דין

אבל אם הורו וידע אחד מהן שטעו ואמר להם טועים אתם ורבו עליו המתירים והתירו, הרי בית דין פטורין וכל מי שעשה על פיהם חייב להביא חטאת קבועה על שגנתו, שנאמר (במדבר פסוק יג – כא) **וְאִם כָּל עַדַּת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ עַד שִׁישְׁגּוּ כָל הַסֵּנְהֶדְרִין**²⁶.

²⁰ רמב"ם שם פרק יב הלכה ב

²¹ לקוטי הלכות ב:

²² לקוטי הלכות שם ועיי"ש בעין משפט שתמה מדוע לא הוזכר הלכה זו ברמב"ם וכתב כיון שאיתותב ר' יונתן תו לא קיימא תירוץ זה בגנ' ואין להחשיב הרכנה כמודה לדבריהם וצ"ע

²³ רמב"ם שם פרק יג הלכה א על פי מה שפירשו בהר המוריה ומרכה"מ להלן

²⁴ ומזה אני תמה על העין משפט שצייין על דברי ר' יונתן ועל הרכין ראשו והא אנן לא פסקי בוותיה ואין צריך שירכין ראשו.

²⁵ ואנן קי"ל דכל ששתקו אפי' לא הרכין ראשו רובן ככולן אלא דוקא באמר להן טועין אתם בעיני הוריית כל האחד ושבעים שאם אחד מהן הוא שאמר טועין אתם פטורין כדאמרן מעמא דאמר להן טועין אתם הוא דפטורין הא שתיק מישתק חייבין כי היכי דלא תיקשי מתנני' שבדף ד' ע"ב ואמר להן טועין אתם פטורין עלה מתנני' דריש פרקין וידע אחד מהן שטעו וכו' הרי זה חייב דמוכח ההוא הוא דחייב הא אחר פטור וזה ברור. מרכה"מ שם

²⁶ ואף על גב דשם ג' ב' אסיקנא דלא בעינן שיוורו כולם וכמש"כ לעיל פי"ב ה"ב (וזהו קושיית הלח"מ) מ"מ בעינן שישתוק המיעוט אבל אם אמר להם שטעו פשימא דאין זו הוראה וכן מוכח בהדיא למעיין שם באותה הסוגיא וכל זה פשוט וברור ועיין ברש"א ועיין בלח"מ מה שהקשה יעו"ש היטב ובאמת לק"מ ומש"כ דא"כ אמאי קאמר מאי כל עדת ישראל דקאמר רתמנא וכו' לימא דה"ק דהיכא דאחד חולק עליהן אינו כלום יעו"ש י"ל דמשמע דכתיב דכל עדת ישראל ישגו משמע דכולם יהיו שוגגים בדבר אבל אם שתקו פטורים הבי"ד ועי"ז קאמר דה"ק דכולם ישבו בשעת השגגה (ועיין בתוס' ד' ב' ד"ה או שלא וכו' יעו"ש היטב) וזה פשוט וברור לענ"ד וכן כתב רבינו לאח"י תיכף דבשתקו חייבין יעוין שם ופשוט (ודע דה"ה באומר איני יודע פטורים כמבואר בתו"כ והובא שם בתוס' יעו"ש). הר המוריה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

ידע אחד מן הסנהדרין או מיעוטן שמטעו המתירין ושתקו הואיל והורו ולא היה שם חולק ופשטה ההוראה ברוב הקהל הרי בית דין חייבין בקרבן וכל שעשה על פיהם פטור, ואלו ששתקו אם עשו על פי אלו שהורו הרי אלו חייבין מפני שלא תלו בבית דין.

ט. אין גוזרין גזירה על הצבור אלא א"כ רוב הצבור יכולין לעמוד בה

כבר התבאר במסכת ב"ק ע"ט: וב"ב דף ס': וע"ז לו. שבית דין²⁷ שנראה להן לגזור גזירה, או לתקן תקנה, או להנהיג מנהג, צריכין להתיישב בדבר ולידע תחלה אם רוב הצבור יכולין לעמוד בהן או אם אין יכולין לעמוד, ולעולם אין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולין לעמוד בה²⁸.

י. י' שיושבין בדין קולר תלוי בצואר כולן ... דאפילו תלמיד בפני ... כי היכא דנימטיין שיבא מכשורא

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ז'. שדרך חכמים הראשונים²⁹, בורחים מלהתמנות, ודוחקים עצמם הרבה שלא לישב בדין³⁰ עד שידעו שאין שם ראוי כמוהו, ושם ימנעו עצמם מהדין תתקלקל השורה, ואף על פי כן לא היו יושבים בדין עד שהיו מכבידים עליהם העם והזקינים ומפצירים בהם.

²⁷ רמב"ם הלכות ממרים פרק ב הלכה ה

²⁸ פירוש אינה חלה כשאר גזירות ויכולה להתבטל אף בכ"ד קמן מיהו חלה היא לענין שצריכה שום היתר שהרי שמן נהגו בו איסור עד שבא ר' יהודה והתירו. רדב"ז שם

²⁹ סי' ח' סעי' ג

³⁰ ואע"ג דכתב המחבר בסי' י' סעי' ג ועצומים כל הרוגיה זה תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה היינו אחר שהיו מפצירים בו ומכבידים עליו ואינם שומעים אי נמי התם מיירי שאין אחר כמותו בדור והדור צריך לו אבל הכא איירי שיש אחרים כמוהו במקום אחר סמ"ע ס"ק יז אבל בנתיח"מ חידושים ה הביא בשם התומים דכל שאין שם מומחים כלל הוא בכלל ועצומים כל הרוגיה והכא איירי ביש שם מומחים אע"ג שאינם מומחים כמותו ועיין שבהידושי ההפלאה דכתב דלולי דברי הסמ"ק היה מחלק דתלמי שהגיע להוראה וכו' היינו באיסור והיתר אבל בדיני ממונות לא נאמר דבר זה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת הוריות

יא. הורו ב"ד וידעו שטעו וחזרו בהן בין שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן והלך ועשה על פיהן ... ספק איזהו ספק ישב לו בתוך ביתו חייב הלך לו למדינת הים פטור ... שהוא קרוב לפטור מן החובה ... וזה לא היה לו אפשר

שישמע

בית דין³¹ שהורו בשגגה ונודעה להם שגגתן בין שהביאו כפרתן בין שלא הביאו, כל העושה כפי הוראתן שפשטה ברוב הצבור מאחר שידעו הרי זה מביא אשם תלוי, הואיל והיה לו לשאול בכל עת על דברים שנתחדשו בבית דין ולא שאל הרי זה כמי שנסתפק לו אם חטא או לא חטא³².

במה דברים אמורים במי שהיה עם בית דין במדינה אבל מי שראה ההוראה והלך למדינה אחרת אף על פי שעשה אחר שידעו, פטור³³, מפני שתלה בהן והרי אי אפשר לו לשאול, ולא עוד אלא הנבהל לצאת אף על פי שעדיין לא יצא לדרך ועשה על פיהם מאחר שידעו הרי זה פטור.

וכל זה דוקא³⁴ שעשה אחר שחטאו רוב הקהל על פיהם שכבר נתחייבו ב"ד, ולכן פטור אם לא היה אפשר לו לשאול, אבל אם עשה עד שלא חטאו רוב

³¹ רמב"ם שם פרק יד הלכה ה

³² וקשה דלפי פסקו של רבינו ריש פ"ח דאשם תלוי לא מחייב אלא בדאיקבע איסורא ובעינן חתיכה משתי חתיכות הכא לא איקבע איסורא דמעם היה לו לשאל לא מיקרי איקבע איסורא כיון דלפי דעתו אין כאן איסור כלל ותו דבגמרא אמר רבי זירא משל דר"א למה הדבר דומה לאדם שאכל ספק חלב ספק שומן דהיינו חתיכה אחת שהרי מצינו לר"א דס"ל דיש אם למסורת ומצות כתיב דהיינו חתיכה אחת כדאיתא פ"ד דכריתות דף י"ז הרי דלר"א לא בעינן דאיקבע איסורא והיכי פסק רבינו כוותיה אם לא שנאמר דכיון דנודעה השגגה הו"ל איקבע איסורא על פי מ"ש רבינו שם דאף בחתיכה אחת אם עד אחד אומר לו שחלב היה הו"ל איקבע איסורא על פי עד אחד ה"נ לא שנא והו"ל כר"א ולא מטעמיה ומה גם דהא איכא ר"ע בהדיה. מעשה רקח

³³ ואע"ג שיחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב. ואם כן פטור רק אם כך עשו הרוב י"ל דפטור דקאמר היינו דמצטרף עם השוגגים ואם יש רוב יביאו פר ופטור וכל היכא דכתב רבינו ז"ל בפרקים אלו דפטור היחיד שעשה בהוראת ב"ד כוונתו היא זאת"ל ח"מ שם פרק יג הלכה ה

³⁴ השנות הראב"ד ועיין כס"מ שאף הרמב"ם ס"ל כן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

הקהל מביא חטאת יחיד שהרי יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב וכ"ש כשעשה אחר שחזרו שהוא חייב.

יב. הורו ב"ד לעקור את כל הגוף אמרו אין נדה בתורה אין שבת בתורה אין עבודת כוכבים בתורה הרי אלו פטורין

בית דין³⁵ ששגגו והורו לעקור גוף מגופי תורה ועשו כל העם על פיהם, בית דין פטורין. וכל אחד ואחד מן העושים חייב חטאת קבועה, שנאמר (שם) וְשָׂגוּ וְנִעְלָם דְּבַר³⁶ וְלֹא כָל הַגּוּף.

יג. הורו לבטל מקצת ולקיים מקצת הרי אלו חייבין כיצד אמרו יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור ... יש עבודת כוכבי' בתור' אבל המשתחוה פטור הרי אלו חייבין

לעולם אין³⁷ בית דין חייבין עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת בדברים שאינן מפורשין בתורה ומבוארים, ואחר כך יהיו בית דין חייבין בקרבן והעושים על פיהם פטורין.

כיצד שגגו והורו שמותר להשתחוות לעבודה זרה, או שמותר להוציא מרשות לרשות בשבת, או שמותר לבוא על שומרת יום כנגד יום, הרי אלו כמי שאמרו אין שבת בתורה או אין ע"ז בתורה או אין נדה בתורה שעקרו כל הגוף ואין זו וכיוצא בזה שגגת הוראה אלא שכחה, לפיכך פטורין מן הקרבן וכל העושה על פיהן חייב חטאת בפני עצמו.

אבל אם טעו והורו ואמרו המוציא מרשות לרשות הוא שחייב שנאמר (שמות טז פסוק כט) אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמָּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי: אֵל יֵצֵא אִישׁ

³⁵ רמב"ם שם פרק יד הלכה א

³⁶ קרי ביה ונעלם מדבר דשדי מ"ם אדלקמיה ואדלבתריה וכמ"ש רש"י ז"ל. מעשה רקח שם

³⁷ רמב"ם שם הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת הזריות

ממקומו אבל הזורק או המושיט מותר, או שעקרו אב מאבות מלאכות והורו שאינה מלאכה³⁸, הרי אלו חייבין.

וכן אם טעו ואמרו המשתחוה לעבודה זרה בפישוט ידים ורגלים הוא החייב שנאמר בו (שם לד פסוק יד) **פִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר** אבל הכורע על הארץ ולא פשט ידיו ורגליו הרי הוא מותר הרי אלו חייבין.

וכן אם טעו ואמרו הבא על שומרת יום כנגד יום שראתה דם ביום הוא חייב שנאמר (ויקרא טו פסוק כו) **כָּל יְמֵי זוּבָה** אבל ראתה בלילה מותר לבוא עליה.

וכן אם הורו ואמרו שמי שפירשה אשתו³⁹ נדה בשעת תשמיש, מותר לפרוש ממנה כשהוא מתקשה, הרי אלו חייבין.

וכן אם טעו ואמרו שהאוכל דם שיצא בשעת שהיטה הוא החייב אבל האוכל דם הלב מותר הרי אלו חייבים.

³⁸ יש לתמוה עליו דהא בעיא דלא איפשיטא היא שם וה"ל למפשטה לקולא. כס"מ שם. נראה דרבנו סובר דמלתא דשמואל אין ב"ד חייבין עד שיוורו בדבר שאין הצדוקין מודים בו פליגא אבעיא דרב יוסף ור' זירא ואליבא דשמואל אם עקרו אב מאבות המלאכות כמו בורר וממרה שאין הצדוקין מודים בו חייב. מרכה"מ שם, ומ"מ אני אומר כפי גירסתנו עם מה שנדקדק עוד בדברי רבינו דשם שאלו עוד אמרו אין שבת בשביעית מהו מי אמרינן כיון דמקיימי לה בשאר שני שבוע כביטול מקצת וקיום מקצת דמי או דילמא כיון דקא עקרי לה בשביעית כעקירת הנוף דמי ופשטוה דכבטול מקצת וקיום מקצת דמי, והשתא יש לתמוה על רבינו אמאי לא הביא ג"כ ההיא בעיא. לכך נ"ל דרבינו ז"ל סובר דתרווייהו שוין ורב יוסף בעי הא ור' זירא בעי הא דכ"כ הוי לומר דאין שבת בשביעית כמו דאין חרישה בשבת ואף על גב דכאן עוקר חרישה לגמרי וכאן אינו עוקר שבת לגמרי אלא בשביעית מ"מ כאן אף על פי שעוקר חרישה מ"מ נשאר שבת קיים בשאר דברים משא"כ כשאומר אין שבת בשביעית דעוקרה בשביעית לגמרי ואיכא סברא להאי ניסא וסברא להאי ניסא ושקולים הם הם וכד פשטוה בנמרא לההיא דאין שבת בשביעית דהוי קיום מקצת ועקירת מקצת ממילא נפשטה בעיא דאין חרישה בשבת דהוי קיום מקצת ועקירת מקצת ולכך רבינו ז"ל לא הביא אלא הא דאין חרישה בשבת דהוי קיום מקצת ועקירת מקצת ממילא נפשטה בעיא דאין חרישה בשבת דהוי קיום מקצת ועקירת מקצת ולכך רבינו ז"ל לא הביא אלא הא דאין חרישה בשבת דהוי קיום מקצת ועקירת מקצת וממילא ידעינן ההיא דאין שבת בשביעית דתרווייהו שוין וכלהו הוי קיום מקצת ועקירת מקצת. זה נ"ל לקיים דברי רבינו אף על פי שאינו מוכרח. לה"מ שם.

³⁹ דע דב"ד שהורו שמותר לבעול סמוך לוסתה וראתה בתוך תשמישה ונמצא דמתוך הוראת ב"ד בעל נדה על זה כתב הר"ן בחידושו פ"ב דשבועות (דף ח"י) דלא מיבעיא למאן דאית ליה דההיא אזהרה דוהזרתם אינו אלא כי אם אסמכתא דפשיטא דאין ב"ד חייבין אלא אפילו שנאמר שהיא דרשה גמורה מ"מ אין ב"ד חייבים כיון שלא הורו אלא בעשה ובעשה ליכא חיוב ב"ד יע"ש שיישב השמועה כפי דין זה. מל"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת הוריות

וכן כל כיוצא בטעיות אלו אם הורו בהן ועשו רוב הקהל על פיהן פטורין
ובית דין מביאין קרבן על שגגתן.

יד. פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודה כוכבים בתחלה גובין עליהן

פר העלם דבר⁴⁰ של צבור ושעירי ע"ז הגזברין גובין מכל א' מישראל מעות
לקנות מהן פר ושעירי ע"ז לצורך קרבן, ואינן צריכין להודיע לכל א' על מה
גובין, ואף אלו שלא הטאו צריכין להשתתף בזה⁴¹. ואינן באין מתרומת
הלשכה⁴²,

טו. לאדם שאכל ספק חלב ספק שומן ונודע לו שמביא אשם

אינו חייב באשם תלוי⁴³ עד שיהיה שם איסור קבוע, כיצד אכל חלב וספק
אם היה כזית או פחות מכזית, או שהיתה לפניו חתיכת חלב וחתיכת שומן
ואכל אחת מהן ואין ידוע אי זה מהן אכל, אשתו ואחותו עמו בבית בעל
אחת מהן ואין ידוע אי זו מהן בעל, שבת וחול ועשה מלאכות באחד מהם
ואין ידוע באי זה יום עשה, או שעשה מלאכה בשבת ולא ידע מעין אי זו
מלאכה עשה, הרי זה מביא אשם תלוי וכן כל כיוצא בזה.

אבל אם היתה לפניו חתיכה אחת ספק שהיא חלב ספק שהיא שומן ואכלה
פטור שהרי אין כאן איסור קבוע, וכן האוכל חלב הכוי פטור מאשם תלוי
שהרי אין כאן איסור קבוע, וכן הבא על אשה שהיא ספק נדה או ספק ערוה
של קירוב בשר פטור מאשם תלוי, לפיכך האשה שנמצא דם על עד שלה
לאחר זמן והנושא יבמתו בתוך שלשה חדשים וילדה ואין ידוע אם בן תשעה
לראשון או בן שבעה לאחרון הרי אלו פטורין מן הקרבן, וכן כל כיוצא באלו
שהרי אין שם איסור קבוע.

⁴⁰ רמב"ם הלכות שקלים פרק ד הלכה ב

⁴¹ שקל הקודש שם יב יג

⁴² דלאו אדעתא דהכי הביאו שקליהן שהרי לא היו יודעים שיחטאו עיין רש"י מנחות נ"ב א'

⁴³ רמב"ם הלכות שגגות פרק ח הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

